

บทคัดย่อ

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ วัตถุประสงค์ด้านการอำนวยความสะดวก และวัตถุประสงค์ด้านการสาธารณสุข เพื่อควบคุมหรือจำกัดการบริโภคยาสูบ สำหรับประเทศไทยการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ และแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปของภาษีสรรพสามิตยาสูบในปัจจุบัน เป็นผลให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์สำคัญข้างต้นได้

โดยในส่วนของข้อกำหนดฐานภาษีสำหรับสินค้ายาสูบนำเข้า ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ใช้ฐานภาษีตามมูลค่า โดยถือเอาราคา ซี.ไอ.เอฟ เป็นฐานในการคำนวณภาษี การกำหนดฐานภาษีในลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาความไม่แน่นอนของฐานภาษี ผู้นำเข้าใช้การทำให้ฐานราคา ซี.ไอ.เอฟ ต่ำลงเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี เป็นผลให้การจัดเก็บภาษีไม่มีประสิทธิภาพ มีความไม่แน่นอน และไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่รัฐบาลได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงควรปรับปรุงการกำหนดฐานภาษีให้มีความแน่นอน เพื่อให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จะใช้มาตรการด้านภาษีโดยกำหนดฐานภาษีให้มีความแน่นอนดังกล่าวแล้ว ยังสมควรให้มีการใช้มาตรการด้านราคาควบคู่ไปกับมาตรการด้านภาษี ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ผลิตยาสูบใช้มาตรการด้านราคาในการแข่งขัน ซึ่งแนวทางในการใช้มาตรการด้านราคาดังกล่าว จะต้องให้อำนาจหน่วยงานจัดเก็บภาษีสามารถกำหนดราคาขายปลีกยาสูบขั้นต่ำภายในประเทศได้

เกี่ยวกับการใช้ระบบใบอนุญาตในการบริหารจัดการเก็บภาษียาสูบ ซึ่งมาตรการต่างๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเก็บภาษียาสูบตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ยังไม่สามารถควบคุมเส้นทางการเคลื่อนย้ายยาสูบได้ทั้งกระบวนการ เป็นผลให้การบริหารจัดการเก็บภาษียาสูบไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในปัจจุบัน มุ่งเน้นเพื่อให้สามารถผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบได้มาก ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการควบคุมการบริโภคยาสูบ ดังนั้น จึงควรกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการเก็บภาษียาสูบโดยผ่านระบบใบอนุญาตให้สามารถควบคุมเส้นทางการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ทั้งกระบวนการ และแนวทางการใช้ระบบใบอนุญาตจะต้องมุ่งเน้นไปในทางเพื่อลดปริมาณการ

ผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้การจัดเก็บภาษียาสูบมีประสิทธิภาพและสามารถควบคุมหรือจำกัดการบริโภคยาสูบอย่างได้ผล

นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ในปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ปัญหาการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายมีความสำคัญต่อการควบคุมการบริโภคยาสูบเป็นอย่างมาก แม้การเข้ามาตรารองอย่างอื่นจะประสพผลสำเร็จ แต่ถ้าวรัฐบาลไม่สามารถควบคุมการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายได้แล้ว การควบคุมการบริโภคก็อาจไม่ประสพผลสำเร็จสูงสุด ดังนั้น จึงสมควรต้องปรับปรุงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 และบทกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องให้สามารถป้องกันการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวต้องสามารถควบคุมเส้นทางการเคลื่อนย้ายยาสูบระหว่างประเทศได้ทั้งระบบ และเกี่ยวกับการนำยาสูบปลอดภาษีข้ามพรมแดน จะต้องวางข้อกำหนดให้สามารถป้องกันการใช้ช่องทางตามกฎหมายในการลักลอบขนย้ายยาสูบปลอดภาษีข้ามพรมแดนได้ อีกทั้งต้องปรับปรุงบทกำหนดโทษของผู้ลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถป้องกันการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Abstract

Presently, excise tax collection from tobacco products comprises two main objectives, namely, income and health, in order to control or limit tobacco. In Thailand, excise tax collection from tobacco products under Tobacco Act B.E. 2509 which have come into force for a long period of time is not in accordance with the operation of the tobacco industry and the changed concepts of existing excise tax. As a result, excise tax collection from tobacco products under Tobacco Act B.E. 2509 may not achieve the objectives mentioned above.

With regard to tax base, based on value or C.I.F., for imported tobacco products stipulated by laws, a problem on tax-base uncertainty occurs. Importers reduce C.I.F. in order to avoid tax resulting in inefficiency, uncertainty and ineffective income collection. Therefore, certain tax bases should be set to enhance the efficiency of tax collection. Then, excise tax collection from tobacco products will be able to accomplish the objectives of consumption control efficiently. In addition to the aforementioned tax measure, a price measure should be applied simultaneously. This is to prevent price competition among tobacco producers. To implement the price measure, tax collection authorities should be able to set minimum retail prices of tobacco sold in the country.

In term of the license system for tobacco tax management, measures for tax collection management according to Tobacco Act B.E 2509 have not controlled the whole process of tobacco transportation resulting in inefficient tax collection. The existing provisions on controlling tobacco manufacturing and distribution have focused

on encouraging tobacco sales and production which is not in line with the objectives of tobacco consumption control. With the licensing system, the measures on tobacco tax collection which control all transportation routes of tobacco should be established. The licensing system should emphasize on reducing tobacco manufacturing and distribution as much as possible. This is to control tobacco tax collection and control or limit tobacco consumption efficiently and successfully.

In addition, the provisions of Tobacco Act B.E. 2509 have not resolved tobacco trafficking. This problem is an important factor for tobacco consumption control. Even though other measures are successful, if the Government is not able to control tobacco trafficking, the consumption control will not be successful as expected. The provisions of Tobacco Act B.E. 2509 and other relevant laws should be amended to successfully prevent tobacco trafficking. The amendment of the provisions should be able to control the whole system of transportation routes between countries. With regard to cross-border of duty-free tobacco, requirements to prevent cross border of legal tobacco via legal gaps should be set. In addition, the punishment for tobacco traffickers should be revised in order to prevent tobacco trafficking efficiently.